

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
„GMINNEGO PROGRAMU
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE DLA
GMINY SADKI
NA LATA 2022-2027”
ZA ROK 2023**

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Sadki na lata 2022-2027” został uchwalony Uchwałą NR XLI/67/2021 Rady Gminy Sadki z dnia 23 grudnia 2021 r.

Zarządzeniem nr 29.2021 Wójta Gminy Sadki z dnia 31 maja 2021 roku wprowadzono Regulamin Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do 17.09.2023 roku w Gminie Sadki funkcjonował Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania w rodzinie funkcjonujący na podstawie wcześniejszych przepisów sprzed nowelizacji Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Dnia 18 września 2023 roku Wójt Zarządzeniem powołał nowy skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Sadki. Zmiana była podyktowana koniecznością wdrożenia nowych przepisów. Wcześniej została przyjęta Uchwała Nr LXIV/44/2023 Rady Gminy Sadki z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego. Zostały także zawarte stosowne porozumienia między Wójtem a podmiotami, o których mowa w ustawie. Nowo powołany Zespół opracował i uchwałą przyjął regulamin określający szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych.

Obecnie w składzie Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Sadkach jest 8 osób.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI) wchodzi przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (Kierownik – będący Przewodniczącym ZI)
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sadkach (Zastępca Przewodniczącego ZI)
- Posterunku Policji w Sadkach
- Oświaty - Szkoły Podstawowej w Sadkach oraz Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Samostrzelu
- Ochrony Zdrowia - N.Z.O.Z. Medicus Sp.z o.o. – Przychodni w Sadkach,
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Nakle nad Notecią,
- Organizacji pozarządowej – Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju Wsi Anieliny i Łódzia "Żakus"

Obsługę organizacyjną, techniczną i finansową Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia ośrodek pomocy społecznej, zgodnie z przepisami ustawy.

Procedurę Niebieskiej Karty wszczyna się przez wypełnienie druku Niebieskiej Karty-A lub na zgłoszenie. Kolejnym krokiem jest powołanie przez Zespół Interdyscyplinarny grupy diagnostyczno-pomocowej. Grupa diagnostyczno-pomocowa w podstawowym składzie (funkcjonariusz policji i pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej) rozeznaje

sytuację i podejmuje dalsze działania, np. zaczyna prowadzić działania z osobami doznającymi przemocy i osobami stosującymi przemoc. Grupa także wnioskuje do Zespołu Interdyscyplinarnego o poszerzenie składu grupy, np. o kuratora, pedagoga, asystenta rodziny itd. Skład grupy formowany jest indywidualnie do każdej sprawy, są to więc osoby mające styczność z rodziną dotkniętą problemem przemocy lub działające w jej środowisku. Wszystkie czynności członków grupy roboczej muszą być szczegółowo dokumentowane.

Działalność zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych (wcześniej roboczych) w latach 2021-2023 przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj działania	Wskaźnik	2021	2022	2023		
Funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych (ZI) oraz grup diagnostyczno - pomocowych(GDP)	Liczba zespołów interdyscyplinarnych	1	1	2*		
	Liczba posiedzeń zespołów	3	4	4		
	Liczba osób objętych pomocą ZI i GDP	ogółem	48	62	71	
		w tym kobiety	ogółem	22	18	20
			w tym niepełno sprawne	3	2	4
			w tym starsze	3	0	0
		w tym mężczyźni	ogółem	20	24	28
			w tym niepełno sprawni	1	2	4
			w tym starsi	3	0	1
		w tym dzieci	ogółem	27	20	23
			w tym niepełno sprawne	0	0	1
		Liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych		18	16	18

	Liczba grup roboczych	18	17	18
	Liczba posiedzeń grup	21	19	29
	Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	18	16	18

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Sadki

*Zespół Interdyscyplinarny powołany Zarządzeniem 28.2021 Wójta Gminy Sadki z dnia 31.2021 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania w rodzinie (zmienionym Zarządzeniami nr 31.2022, nr 55.2022, nr 80.2022 i nr 100.22) został odwołany w dniu 18.09.2023 r. i Zarządzeniem Wójta Gminy Sadki nr 56.2023 z dnia 18.09.2023 r. został powołany nowy Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Sadki w obecnym składzie.

Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w latach 2020–2023.

Rodzaj wsparcia	Wskaźnik	2020	2021	2022	2023
Pomoc finansowa	Liczba rodzin	2	2	2	5
	Liczba osób w rodzinach	6	4	5	18
Inna pomoc (praca socjalna, wsparcie psychologiczne, prawne itd.)	Liczba rodzin	26	18	16	18
	Liczba osób w rodzinach	95	66	62	71

Źródło: GOPS w Sadkach

W roku 2023 było prowadzonych 18 procedur Niebieskich Kart. Aż 9 procedur zostało kontynuowanych z lat ubiegłych, 9 natomiast wszczęto w 2023 roku. Były też niestety przypadki, kiedy w trakcie trwającej już procedury zakładano kolejne Niebieskie Karty, gdyż wystąpiły kolejne przypadki stosowania przemocy. We przypadkach osobą wskazaną, jako stosującą przemoc był mężczyzna. Z analizy danych uzyskanych w toku prowadzenia procedur Niebieskiej Karty wynika, że w zdecydowanej większości przypadków, sytuacjom, w których dochodzi do aktów przemocy towarzyszy alkohol. W 2023 roku zakończono 13 procedur, w jednym przypadku wobec braku stwierdzenia zasadności prowadzenia dalszych działań. W pozostałych przypadkach z powodu ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego jej stosowania. Zespół Interdyscyplinarny w 2023 roku miał 4 posiedzenia. Grupy robocze, a obecnie grupy diagnostyczno-pomocowe miały w roku sprawozdawczym 29 spotkań. Praca grup diagnostyczno-pomocowych skupia się jednak przede wszystkim na bezpośredniej pomocy oraz monitorowaniu sytuacji w rodzinach, których problem przemocy dotyka.

CELE GŁÓWNE I SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

➤ CEL GŁÓWNY

Zmniejszenie zjawiska przemocy poprzez budowanie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

➤ CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Zapobieganie przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczanie zaburzeń życia społecznego związanych z występowaniem przemocy.

Podjęte działania:

- działalność Punktu Interwencji Kryzysowej (poradnictwo psychologiczne), motywowanie osób dotkniętych problemem przemocy do korzystania z poradnictwa, wszystkim osobom objętym procedurą Niebieskiej Karty jest oferowane wsparcie specjalistyczne, jeżeli ktoś wyrazi zgodę jest objęty taką pomocą,
- działalność informacyjna, polegająca na udostępnianiu informacji zarówno w tradycyjnej formie papierowej (ulotki, informacje dot. placówek pomocowych przekazywane osobom doświadczającym przemoc), udostępnianie informacji na tablicy ściennej w GOPS w Sadkach, a także na stronie internetowej GOPS w Sadkach (<https://gopssadki.naszops.pl/>)
- współpraca z terapeutami, gabinetami terapeutycznymi w zakresie kierowania osób potrzebujących na terapię, konsultacje,
- współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- współpraca z Pełnomocnikiem Wójta ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Zapobiegania Narkomanii,
- informowanie osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, że znęcanie fizyczne i psychiczne jest przestępstwem, przedstawienie aspektów odpowiedzialności karnej, informowanie o możliwości złożenia zawiadomienia z art. 207 Kodeksu Karnego,
- organizowanie konkursów dla dzieci dot. tematu przeciwdziałania przemocy, które mają na celu zwiększenie świadomości i uwrażliwienie na przemoc i konieczność przeciwdziałania,
- działania profilaktyczne i edukacyjne wśród młodzieży, mające na celu radzenie sobie z emocjami, właściwe reagowanie w trudnych sytuacjach, np. warsztaty dla dzieci i młodzieży w Placówce Wsparcia Dziennego,

2. Zabezpieczenie potrzeb społecznych ofiar i świadków przemocy w fazie kryzysu.

Podjęte działania:

- poradnictwo socjalne, świadczenie pracy socjalnej wobec osób dotkniętych problemem przemocy, udzielanie wsparcia socjalnego w celu zabezpieczenia najpilniejszych potrzeb osób znajdujących się w kryzysie – we wszystkich przypadkach prowadzonych procedur Niebieskich Kart,
- ustalanie przez członków grup diagnostyczno-pomocowych indywidualnych planów pomocy, według których podejmowane są działania,
- objęcie dzieci, będących świadkami przemocy domowej wzmoczoną pomocą pedagogiczną w szkole przez pedagogów, nauczycieli,
- kierowanie osób dotkniętych przemocą, a także osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie do instytucji oraz specjalistów, udzielających specjalistycznej pomocy,
- wskazywanie możliwości wyjścia z sytuacji kryzysowej, informowanie o placówkach, w których ofiary przemocy mogą otrzymać schronienie,
- wizyty monitorujące w środowisku pracowników socjalnych, funkcjonariuszy Policji, którzy na bieżąco sytuację, wymieniają się informacjami i w razie potrzeby reagują adekwatnie do potrzeb, a także dokumentują swoje spostrzeżenia i wnioski,
- w razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej (art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) – w 2023 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zapełnił 1 dziecku ochronę poprzez umieszczenie go w rodzinie spokrewnionej, która obecnie pełni rolę niezawodowej rodziny zastępczej.

3. Wychodzenie z sytuacji przemocy i zapobieganie zjawisku przemocy.

Podjęte działania:

- informowanie o możliwościach skorzystania ze specjalistycznej pomocy dla sprawców przemocy, m.in. pomocy psychologicznej,
- informowanie o możliwości wzięcia udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc - w 2023 r. zgłoszono do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym 6 osób,

- wspieranie osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie w formie pomocy socjalnej, pedagogicznej, psychologicznej,

4. Poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy oraz monitorowanie przemocy w rodzinie, jej rozmiarów i skutków społecznych oraz efektywności podejmowanych działań.

Podjęte działania:

- Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej – w związku ze zmianą przepisów i nowelizacją ustawy, zarówno Przewodniczący, jak i członkowie Zespołu i grup diagnostyczno-pomocowych brali udział w licznych szkoleniach dot. zmiany przepisów, zmienionej procedury, zarówno w formie stacjonarnej, jak i on-line,
- wspólne ustalenie zadań poszczególnych członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych, które mają na celu zwiększenie skuteczności oddziaływań w środowisku,

Wnioski dotyczące dalszych działań oraz potrzeb:

Nowelizacja ustawy sprawiła, że służby musiały wdrożyć wiele nowych rozwiązań. Dopiero upływający czas i indywidualne przypadki pokażą, czy będzie to skuteczny sposób pomocy zarówno osobom doznającym przemocy jak i osobom stosującym przemoc.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa jasno, że osobie doznającej przemocy domowej udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
- 2) interwencji kryzysowej i wsparcia;
- 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;
- 4) zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 5) badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
- 6) zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Osobie doznającej przemocy domowej udziela się informacji o dostępnych formach wsparcia.

Analiza danych pokazuje, że problem przemocy nadal jest bardzo poważny i wymaga

wzmoczonych działań służb. Konieczne są interdyscyplinarne działania, które będą skierowane jednocześnie do ofiar przemocy, jak i sprawców, żeby finalnie uzyskać efekt realnego ustania problemu oraz trwałej zmiany postaw sprawców przemocy.

Niezbędne jest wsparcie polegające zarówno na sprawnym działaniu w sytuacji zaistnienia sytuacji kryzysowej spowodowanej przemocą, jak i dalszym udzielaniu wsparcia w trakcie trwania całej procedury pomocowej. Bardzo potrzebne jest zapewnienie przez instytucje pomocy psychologicznej/terapeutycznej oraz otoczenie szczególną pomocą dzieci, które są bezpośrednio lub pośrednio ofiarami przemocy.

Należałoby zapewnić w sytuacjach kryzysowych bezpieczne schronienie, miejsce pobytu, gdzie osoby doznające przemocy mogłyby zostać skutecznie odseparowane od osób stosujących przemoc. Niezwykle pomocne byłoby zapewnienie lokali socjalnych, gdyż często osoby pokrzywdzone nie chcą skierowania do specjalistycznych ośrodków dla osób doznających przemocy domowej, gdyż np. nie chcą zmieniać dzieciom szkół, zmieniać pracy, a także zmieniać radykalnie miejsca

Zauważa się, że nadal należy wdrażać działania edukacyjne, w tym profilaktyczne, które zwiększałyby świadomość, dotyczącą problemu przemocy, gdyż w wielu przypadkach problem ten jest tematem tabu i nie jest ujawniany, co nie powinno mieć miejsca, gdyż może prowadzić to do dramatycznych konsekwencji.

Zmiany przepisów mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa osób doznających przemocy oraz zwiększenie skuteczności działań podejmowanych przez instytucje do tego powołane. Ponadto, każde dziecko w rodzinie, którą dotyka problem przemocy uznane jest za osobę doznającą przemocy. Niezwykle ważne jest również zobowiązanie przedstawicieli instytucji do poszerzania swoich kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej osób, nie tylko w zakresie procedur, ale również w zakresie sposobów i metod rozpoznawania symptomów krzywdzenia, a także pomocy osobom doznającym przemocy. Należy więc zabezpieczyć środki finansowe na szkolenia i warsztaty dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz powoływanych grup diagnostyczno-pomocowych, gdyż od tego w dużej mierze zależy skuteczność i efektywność pomocy na rzecz osób doznających przemocy domowej.

Opracowała: Katarzyna Nowak

Kierownik GOPS w Sadkach

Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego

w Gminie Sad

